

Tolesni naudotojai

Šiuo dokumentu siekiama supaprastintai apžvelgti tolesnių naudotojų prievoles, kurių jie turi laikytis pagal REACH reglamentą

1.0 versija
2013 m. gruodžio mėn.

TEISINIS PRANEŠIMAS

Šiame dokumente pateiktos REACH įgyvendinimo rekomendacijos ir nurodyti pagrindiniai naudingi elementai, kad būtų lengviau laikytis specialių REACH reglamento reikalavimų. Tačiau naudotojams primenama, kad REACH reglamento tekstas yra vienintelis autentiškas teisinės informacijos šaltinis, o šiame dokumente pateikta informacija nėra teisinė konsultacija. Europos cheminių medžiagų agentūra neprisiima jokios atsakomybės už šio dokumento turinį

Nuoroda: ED-02-13-719-LT-N
ISBN: 978-92-9244-202-6
Išleidimo data: 2013 m. gruodžio mėn.
Kalba: LT

Europos cheminių medžiagų agentūra (ECHA) leidžia supaprastintų REACH rekomendacinių dokumentų seriją, kad pramonei būtų lengviau suprasti agentūros leidžiamus atitinkamus REACH rekomendacinius dokumentus. Šie dokumentai yra trumpos santraukos, todėl juose negali būti pateikta visa išsamiuose rekomendaciniuose dokumentuose esanti informacija. Kilus abejonių rekomenduojama papildomos informacijos ieškoti išsamiuose rekomendaciniuose dokumentuose.

Teisinės atsakomybės apribojimas. Tai yra anglų kalba paskelbto dokumento darbinis vertimas. Dokumento originalą galima rasti ECHA tinklalapyje.

© Europos cheminių medžiagų agentūra, 2013 m.
Viršelis © Europos cheminių medžiagų agentūra

Kopijuoti leidžiama, jei šaltinis aiškiai nurodomas taip:
„Šaltinis: Europos cheminių medžiagų agentūra, <http://echa.europa.eu/>“ ir apie tai raštu pranešama ECHA ryšių skyriui (publications@echa.europa.eu).

Jeigu turite klausimų ar pastabų dėl šio dokumento, prašome jus siųsti (nurodant dokumento, kuriam jie skirti, žymenį, išleidimo datą, skyrių ir (arba) puslapį) pasinaudojant atsiliepimų dėl rekomendacijų forma. Atsiliepimų dėl rekomendacijų formą galima rasti ECHA svetainės skyriuje „Žinynas“.
comments.echa.europa.eu/comments_cms/FeedbackGuidance.aspx.

Europos cheminių medžiagų agentūra

Pašto adresas: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Finland
Buveinės adresas: Annankatu 18, Helsinki, Finland

Turinys

1. ĮVADAS	4
2. ESMINIAI DALYKAI	5
2.1 Tolesnio naudotojo vaidmuo	5
2.2 REACH procesai ir tolesnių naudotojų veikla.....	5
2.3 Poveikio scenarijus ir nustatyto naudojimo būdai.....	6
3. PAGRINDINĖS TOLESNIŲ NAUDOTOJŲ PRIEVOLĖS	7
4. KEITIMASIS INFORMACIJA TIEKIMO GRANDINĖJE	9
4.1 Tiekėjo informavimas apie tolesnio naudotojo taikomus cheminės medžiagos naudojimo būdus	9
4.2 Tiekėjo reakcija į informaciją apie kliento taikomus cheminės medžiagos naudojimo būdus....	10
5. TOLESNI NAUDOTOJAI IR IŠ TIEKĖJO GAUNAMA INFORMACIJA	10
5.1 Poveikio scenarijuje nenumatytos naudojimo sąlygos.....	11
6. SU MIŠINIAIS SUSIJĘS KEITIMASIS INFORMACIJA TIEKIMO GRANDINĖJE	12
7. KUR RASTI PAPILDOMŲ REKOMENDACIJŲ IR KITOS AKTUALIOS INFORMACIJOS	14

1. Įvadas

Šiose glaustose rekomendacijose trumpai ir paprastai supažindinama su tolesnių naudotojų prievolėmis, kurių jie turi laikytis pagal Reglamentą (EB) Nr. 1907/2006 (REACH reglamentą). Jose glaustai paaiškinta, kaip nustatyti tolesnių naudotojų vaidmenį ir apibūdinamos įvairios aplinkybės, su kuriomis gali susidurti tolesnis naudotojas. Taip pat trumpai pristatytos įvairios prievolės ir galimi veiksmai, kurių tolesnis naudotojas gali imtis, atsižvelgdamas į situaciją. Be to, išdėstyti principai ir reikalavimai, kurių turi laikytis mišinių tiekėjai, kad laikytųsi prievolės teikti savo klientams aktualią informaciją.

Šios glaustos rekomendacijos daugiausia skirtos Europos ekonominėje erdvėje¹ (EEE) chemines medžiagas naudojančių bendrovių vadovams ir aplinkos apsaugos bei saugos (AAS) specialistams. Šios įmonės gali būti iš įvairių sektorių ir gali būti labai mažos, mažos, vidutinės (MVĮ) arba stambios. Rekomendacijos padės joms suprasti tolesnio naudotojo vaidmenį ir ko iš jo reikalaujama pagal REACH. Galiausiai jos nuspręš, ar joms būtina perskaityti išsamias *Rekomendacijas tolesniems naudotojams*.

Šis dokumentas taip pat pravers gamintojams, importuotojams ir platintojams. Nors jie nėra tolesni naudotojai, jiems pravartu tinkamai suprasti jų pačių klientų poreikius ir prievoles, taigi, atitinkamai tobulinti keitimąsi informaciją tiekimo grandinėje.

Ne EEE esančios bendrovės, kurių produkcija eksportuojama į EEE, gali pasinaudoti šiomis glaustomis rekomendacijomis, kad suprastų prievoles, kurių turi laikytis EEE bendrovės.

¹ Europos ekonominę erdvę sudaro Islandija, Lichtenšteinas, Norvegija ir 28 Europos Sąjungos valstybės narės.

2. Esminiai dalykai

2.1 Tolesnio naudotojo vaidmuo

Tolesnis naudotojas yra tam tikras REACH reglamente apibrėžtas vaidmuo. Tolesni naudotojai – tai bendrovės arba asmenys, kurie cheminę medžiagą atskirai arba mišinyje naudoja savo pramoninėje arba profesinėje veikloje. Pagal REACH terminas „naudoti“ turi labai plačią prasmę, nes apima beveik bet kokią veiklą su chemine medžiaga, ją naudojant atskirai arba mišinyje (pvz., perdirbimas, sudarymas, laikymas, apdorojimas).

Tolesniems naudotojams tenka svarbiausias vaidmuo skatinant saugų cheminių medžiagų naudojimą – jie turi pasirūpinti saugiu cheminių medžiagų naudojimu savo gamybos vietoje ir perduoti aktualią informaciją apie jų ir jų produktų naudojimą savo tiekėjams ir klientams.

Konkrečios tolesnių naudotojų prievolės būna įvairios, atsižvelgiant į vykdomą veiklą ir vietą tiekimo grandinėje. Tokia veikla apima:

- mišinių ruošėjus
- atskirų cheminių medžiagų arba jų mišinių galutinius pramoninius naudotojus
- atskirų cheminių medžiagų arba jų mišinių galutinius profesionalius naudotojus
- gaminių gamintojus
- užpildytojus.

Tolesnio naudotojo funkciją vykdanči bendrovė gali turėti ir kitų REACH numatytų funkcijų, pvz., gamintojo, importuotojo ar platintojo. Pavyzdžiui, gamintojai ir importuotojai privalo registruoti savo gaminamas ar importuojamas chemines medžiagas. Vykdomos funkcijos ir prievolės priklauso nuo konkrečios vykdomos veiklos su konkrečia naudojama chemine medžiaga, kai ji naudojama atskirai, mišinyje ar gaminyje.

Jei bendrovė vykdo veiklą, kuri apsiriboja atskirų cheminių medžiagų arba jų mišinių laikymu ir pateikimu rinkai trečiosioms šalims, jai tenka platintojo vaidmuo. Jis skiriasi nuo tolesnio naudotojo vaidmens. Platintojo prievolės apsiriboja informacijos perdavimu tiekimo grandinėje. Jos aprašytos *Rekomendacijų tolesniems naudotojams 1* priedėlyje.

Pagal REACH apibrėžtį toliau nurodyti dalyviai nėra tolesni naudotojai. Tačiau tam tikromis aplinkybėmis jie turi tolesnio naudotojo teises ir prievoles.

- cheminių medžiagų importuotojai, kai tiekėjai juos nurodė kaip vienintelį atstovą
- cheminių medžiagų pakartotiniai importuotojai.

2.2 REACH procesai ir tolesnių naudotojų veikla

REACH reglamentas įsigaliojo 2007 m. birželio 1 d. Juo siekiama užtikrinti aukštą žmonių sveikatos ir aplinkos apsaugos lygį, skatinti cheminių medžiagų pavojaus vertinimo alternatyvius metodus ir laisvą cheminių medžiagų judėjimą vidaus rinkoje, tuo pačiu didinant konkurencingumą ir skatinant inovacijas. Kad būtų pasiekti reglamento tikslai, būtinas aktyvus visų tiekimo grandinės dalyvių dalyvavimas skirtingais lygiais.

Tolesni naudotojai turi suvokti, kokį poveikį kiekvienas REACH procesas gali turėti jų veiklai, ir

apsvarstyti, kaip jie galėtų bendradarbiauti, kad visa sistema geriau veiktų.

A. **Registracija** yra pagrindinis REACH reikalavimas, reiškiantis, kad apie kiekvieną cheminę medžiagą, kurios pagaminama ar importuojama ne mažiau kaip 1 tona per metus, gamintojas arba importuotojas registracijos dokumentacijos pavidalu turi pateikti ECHA nustatytą informaciją. Jeigu pagaminamas arba importuojamas kiekis siekia arba viršija 10 tonų per metus, būtina atlikti ir cheminės saugos vertinimą, skirtą cheminei medžiagai būdingų savybių keliamiems pavojams įvertinti. Jei cheminė medžiaga atitinka tam tikrus pavojaus kriterijus, į cheminės saugos vertinimą įtraukiamas ir poveikio vertinimas, skirtas įrodyti, kad poveikio riziką galima kontroliuoti nustatant numatytam medžiagos naudojimui skirtas veiklos sąlygas ir rizikos valdymo priemonės. Cheminės saugos vertinimą registruotojas dokumentuoja cheminės saugos ataskaitoje (CSR).

Tolesni naudotojai turi pranešti apie cheminės medžiagos naudojimo būdus registruotojui, o iš jo paprastai gauti informaciją apie pavojingų cheminių medžiagų saugų naudojimą, pateiktą saugos duomenų lape, kuriame gali būti informacija apie poveikio scenarijus (žr. šių glaustų rekomendacijų 2.3 poskyrį).

B. **Vertinimą** valdžios institucijos atlieka su tam tikru skaičiumi cheminių medžiagų ir dokumentacijų. Net jei tolesni naudotojai nėra tiesiogiai susiję su šiais procesais, įvertinus dokumentaciją gali pasikeisti registruotojo vertinimas ir tiekėjas gali patvirtinti tam tikrus naudojimo būdus arba pateikti rekomendacijų.

Be to, cheminė medžiaga galiausiai gali būti įvertinta kaip labai didelį susirūpinimą kelianti cheminė medžiaga (SVHC) ir įtraukta į kandidatinių sąrašą, todėl tolesniems naudotojams atsiranda prievolių, pirmiausia – informavimo. Tai trumpai paminėta šių rekomendacijų 3 skyriuje ir išsamiai paaiškinta išsamiose *Rekomendacijose tolesniems naudotojams*.

C. Kai į kandidatinių sąrašą įtraukta SVHC po to įtraukiama į REACH XIV priedą, jai taikoma **autorizacija**. Tolesnis naudotojas gali naudoti tokią cheminę medžiagą tik tada, jei laikosi sąlygų, nustatytų pirmiau tiekimo grandinėje esančiam dalyviui suteiktoje autorizacijoje arba jeigu jis prašo suteikti autorizaciją (skirtingi dalyviai gali kartu pateikti bendrą paraišką). Reikia atkreipti dėmesį, kad REACH reglamente numatytos autorizacijos reikalavimų išimtys, tam tikromis sąlygomis taikomos į XIV priedą įtrauktų cheminių medžiagų naudojimui (daugiau informacijos pateiktą išsamių *Rekomendacijų tolesniems naudotojams* 8 skyriuje).

D. Galiausiai, **apribojimais** gali būti apribota arba uždrausta gaminti, pateikti rinkai arba naudoti cheminę medžiagą, siekiant apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką nuo nepriimtinos rizikos. Cheminę medžiagą tolesnis naudotojas gali naudoti tik jeigu tas naudojimo būdas nėra apribotas. Išsamių *Rekomendacijų tolesniems naudotojams* 8 skyriuje pateikta tolesniems naudotojams aktuali informacija.

2.3 Poveikio scenarijus ir nustatyto naudojimo būdai

Registruotojams atlikus savo cheminės saugos vertinimą, jie, remdamiesi CSR, sukuria **poveikio scenarijus**. Poveikio scenarijai pridedami prie užregistruotų ir įvertintų cheminių medžiagų saugos duomenų lapo.

Poveikio scenarijai yra viena pagrindinių REACH reglamento naujovių, kuria siekiama užtikrinti saugų cheminių medžiagų naudojimą. Juose aprašoma, kaip cheminė medžiaga gali paveikti žmones ir aplinką gamybos, pramoninio, profesionalaus ir plataus vartojimo metu ir per gaminio naudojimo laiką. Svarbiausia, kad poveikio scenarijuje aprašoma, kaip gamintojas ar importuotojas rekomenduoja kontroliuoti cheminės medžiagos poveikį žmonėms ir aplinkai, kad būtų užtikrintas jos saugus naudojimas. Tai nurodyta **naudojimo sąlygomis**.

Naudojimo sąlygos apima **veiklos sąlygas** ir **rizikos valdymo priemones**. Veiklos sąlygos reiškia sąlygas, kuriomis darbuotojai ir vartotojai naudoja cheminę medžiagą (pvz., proceso sąlygos, aplinkos charakteristikos). Rizikos valdymo priemonės – tai priemonės, kurios apriboja arba užkerta kelią poveikiui žmonėms ir aplinkai cheminės medžiagos gamybos arba naudojimo metu (pvz., oro trauka, išmetamųjų dujų deginimo krosnis). Tinkamai įdiegtos veiklos sąlygos ir rizikos valdymo priemonės užtikrina cheminės medžiagos naudojimo rizikos kontrolę.

Tolesnio naudotojo gaunami poveikio scenarijai turi aprėpti visus jo ir jo klientų toliau grandinėje naudojimo būdus. Tai yra **nustatyti naudojimo būdai** pagal REACH. Kiekvienas tolesnis naudotojas turi teisę pranešti tiekėjui savo naudojimo būdus, kad jie būtų įvertinti ir prireikus jiems parengtas poveikio scenarijus. Poveikio scenarijus gali apimti vieną naudojimo būdą arba nustatytą naudojimo būdų grupę.

Daugelis tolesnio naudotojo prievolių yra susijusios su poveikio scenarijais. Jų santrauka pateikta šių rekomendacijų 5 skyriuje, o išsamiau aprašyta išsamių *Rekomendacijų tolesniems naudotojams* 4 ir 5 skyriuose.

3. Pagrindinės tolesnių naudotojų prievolės

Atsižvelgiant į aplinkybes, o kartais į asmeninį pasirinkimą, tolesniam naudotojui gali reikėti laikytis vienos ar daugiau prievolių arba savanoriškai imtis vieno ar daugiau veiksmų. Šiame skyriuje pateikta pagrindinės tolesnių naudotojų veiklos ir terminų santrauka.

Tiekėjo informavimas apie naudojimą, kai cheminė medžiaga dar neužregistruota

Tolesnis naudotojas turi pateikti prašymą prieš dvylika mėnesių iki registracijos pabaigos datos, o tiekėjas turi įvertinti tokio naudojimo riziką. Tolesni naudotojai turi pateikti tiekėjui pakankamai informacijos, kad jis galėtų įtraukti naudojimo būdą (-us) į savo vertinimą.

Paskutinės 2018 m. registracijos (ne mažiau kaip vienos tonos per metus kiekiam) pabaigos data yra 2017 m. gegužės 31 d.

Tai yra savanoriškas veiksmas, atliekamas atsižvelgiant į verslo aplinkybes.

Tiekėjo informavimas apie registruotos cheminės medžiagos saugos duomenų lapę neaprašytą naudojimą

Tiekėjai turi atlikti savo prievolę prieš kitą cheminės medžiagos pristatymą. Tačiau, jei kitas pristatymas yra greičiau nei per mėnesį po tolesnio naudotojo prašymo gavimo, tiekėjai turi įvykdyti prievolę per vieną mėnesį. Tolesni naudotojai turi pateikti tiekėjui pakankamai informacijos, kad jis galėtų įtraukti naudojimo būdą (-us) į savo vertinimą.

Tai yra papildomas veiksmas, pagrįstas naudotojo atlikta saugos duomenų lapę peržiūra.

Atitinkamų veiksmų taikymas gavus saugos duomenų lapę

Kai tolesni naudotojai gauna saugos duomenų lapę, jie turi nustatyti ir imtis atitinkamų priemonių, kad reikiamai kontroliuotų riziką savo gamybos vietoje.

Kai tolesni naudotojai gauna saugos duomenų lapę su informacija apie veiklos sąlygas ir rizikos valdymo priemones pagal poveikio scenarijus, jie turi patikrinti, ar tie scenarijai apima cheminės medžiagos naudojimą ir naudojimo sąlygas.

Jei sąlygos vietoje atitinka gautą poveikio scenarijaus informaciją, jokių papildomų veiksmų nereikia, tik turi būti dokumentuota atitiktis. Jei taip nėra, tolesni naudotojai turi imtis veiksmų, kaip aprašyta šių glaustų rekomendacijų 5 skyriuje.

Šiuos veiksmus reikia pabaigti per dvylika mėnesių nuo registruotos cheminės medžiagos saugos duomenų lapo gavimo.

Tolesni naudotojai taip pat turi laikytis bet kokio apribojimo arba autorizacijos, kurie gali būti taikomi tokiai cheminei medžiagai, sąlygų, paprastai nurodytų saugos duomenų lape.

Tiekėjų informavimas

Tolesni naudotojai turi informuoti tiekėją, jei siūlomos rizikos valdymo priemonės yra netinkamos arba gaunama naujos informacijos apie pavojus. Tai turi būti padaryta nedelsiant.

Tolesniems naudotojams rekomenduojama susisiekti su savo tiekėju, jeigu jie naudoja į autorizacijos sąrašą įrašytą cheminę medžiagą. Tolesnis naudotojas gali pateikti paraišką autorizacijai gauti arba paprašyti įtraukti jo naudojimo būdą į tiekėjo ar gamintojo paraišką autorizacijai gauti.

Savo klientų informavimas apie saugų medžiagos naudojimą

Tolesni naudotojai, tiekiantys pavojingas chemines medžiagas arba mišinius kitiems tolesniems naudotojams ar platintojams, turi pateikti saugos duomenų lapą. Tačiau tai netaikoma, jei cheminės medžiagos arba mišiniai parduodami plačiajai visuomenei ir pateikiama pakankamai informacijos apie būtinas priemones, nebent tolesnis vartotojas arba platintojas paprašo saugos duomenų lapo.

Tolesniems naudotojams arba platintojams paprašius, saugos duomenų lapas turi būti pateiktas tam tikriems mišiniams, kurie neklasifikuojami kaip pavojingi, bet kuriuose yra pavojingų cheminių medžiagų, kurių koncentracija viršija nustatytąją.

Tolesni naudotojai turi atnaujinti saugos duomenų lapą, jei gaunama naujos informacijos apie rizikos valdymo priemones arba pavojus, suteikiama autorizacija arba atsisakoma ją suteikti, arba nustatomas apribojimas. Tai turi būti padaryta nedelsiant.

Tolesni naudotojai, tiekiantys gaminius tolesniems naudotojams arba platintojams, turi pateikti pakankamai informacijos, kad būtų galima saugiai naudoti gaminį, jeigu gaminyje yra cheminės medžiagos iš kandidatinių sąrašo ir jos koncentracija $\geq 0,1$ % (pagal masę). Ši informacija turi būti pateikta vartotojams paprašius.

Tolesnio naudotojo cheminės saugos ataskaitos parengimas

Tolesniam naudotojui gali reikėti parengti tolesnio naudotojo cheminės saugos ataskaitą. Tai yra vienas iš galimų veiksmų, kurį reikia atlikti, kai tolesnio naudotojo taikomas cheminės medžiagos naudojimo būdas nenumatytas poveikio scenarijuje (daigiau informacijos – šių glaustų rekomendacijų 5 skyriuje). Šį veiksmaų reikia atlikti per dvylika mėnesių nuo registruotos cheminės medžiagos saugos duomenų lapo gavimo.

ECHA skirta tolesnio naudotojo ataskaita

Tam tikrais atvejais tolesni naudotojai turi pateikti ECHA tam tikrą informaciją ataskaitoje.

Šis reikalavimas taikomas, kai:

- jie turi parengti DU CSR, nes jų cheminės medžiagos naudojimo būdas nenumatytas;

- jų medžiagos naudojimo būdas nenumatytas ir tam tikromis aplinkybėmis jiems leidžiama nerengti DU CSR;
- jų cheminės medžiagos klasifikacija skiriasi nuo visų kitų jų tiekėjų klasifikacijos.

4. Keitimasis informacija tiekimo grandinėje

REACH pakeitė prievolės įrodyti cheminių medžiagų saugą subjektą: dabar gamintojai, importuotojai ir tolesni naudotojai turi užtikrinti, kad jų gaminamos ir naudojamos cheminės medžiagos nekenktų žmonių sveikatai ir aplinkai. Šiam tikslui pasiekti labai svarbus registruotojų ir tolesnių naudotojų keitimasis informacija tiekimo grandinėje.

Kai registruotojas ketina atlikti norimos registruoti cheminės medžiagos cheminės saugos vertinimą, pirmiausia jis turi surinkti informaciją apie tos medžiagos pavojingas savybes ir naudojimo būdus. Šis informacijos rinkinys apima visus cheminės medžiagos naudojimo būdus per jos gyvavimo ciklą (pavieniui ir mišinyje), įskaitant gaminių, kuriuose yra tos medžiagos, naudojimą ir atliekų etapą.

Tai reiškia, kad registruotojas turi suprasti, kaip cheminė medžiaga naudojama toliau tiekimo grandinėje. Svarbiausia yra informacija, kurią jis gauna iš tolesnių naudotojų apie naudojimo būdus, kadangi paties registruotojo žinios apie medžiagos naudojimą gali būti ribotos.

4.1 Tiekėjo informavimas apie tolesnio naudotojo taikomus cheminės medžiagos naudojimo būdus

Pagal REACH numatyti konkretūs mechanizmai, kaip sukaupti žinias apie cheminės medžiagos savybes iš registruotojų, kurie turi iš tolesnių naudotojų gauti žinių apie medžiagos naudojimą². Tolesni naudotojai turi teisę informuoti tiekėją apie jų taikomus naudojimo būdus, kad jie galėtų būti nustatyti, įvertinti ir įtraukti į cheminės medžiagos registracijos dokumentaciją. Tai ypač svarbu medžiagoms, kurioms būtinas cheminės saugos vertinimas. Tolesnis naudotojas turi laikytis cheminės saugos ataskaitoje nustatytų ir saugos duomenų lape nurodytų sąlygų. Todėl tolesnis naudotojas suinteresuotas laiku ir veiksmingai perduoti informaciją tiekėjui. Šis informacijos perdavimas gali įvykti prieš užregistruojant cheminę medžiagą arba po to, jei konkretus naudojimo būdas neįtrauktas į gautus poveikio scenarijus.

Svarbu pabrėžti, kad informuoti ankstesnius grandinės naudotojus neprivaloma. Tolesni naudotojai gali turėti savų priešasčių nepranešti kitiems apie savo naudojimo būdus (pvz., dėl verslo ar konfidencialumo sumetimų). Tačiau, jeigu nusprendžiama nepranešti apie savo cheminės medžiagos naudojimą ankstesniems naudotojams, reikia imtis kitų veiksmų, pvz., tolesnis naudotojas turi nustoti naudoti cheminę medžiagą arba atlikti cheminės saugos vertinimą.

Veiksmingas informavimas apie saugų cheminės medžiagos naudojimą remiasi vienareikšmiu naudojimo ir naudojimo sąlygų aprašu. Veiksmingas būdas keistis informacija apie naudojimo būdus yra kolektyvinis informavimas per sektoriaus organizacijas, jeigu tokių sektorių esama. Daugelyje sektorių parengta suderinta metodika su bendriniais, sektoriui skirtais aprašais.

² Tolesni naudotojai net gali paprašyti tapti konkrečiai cheminei medžiagai skirto Informacijos apie cheminę medžiagą apsikeitimo forumo (SIEF) nariais, kad pasidalytų turimais aktualiais duomenimis. Bendrovės, ketinančios užregistruoti tą pačią cheminę medžiagą, kuriai taikomas pereinamasis laikotarpis, prisijungia prie Informacijos apie cheminę medžiagą apsikeitimo forumo (SIEF), kad pasidalytų duomenimis apie medžiagai būdingas savybes, išvengtų tyrimų kartojimo (svarbiausia jų prievolė – pasidalyti visais tyrimų su stuburiniais gyvūnais duomenimis) ir galiausiai parengtų vieną bendrą paraišką kiekvienai cheminei medžiagai. Daugiau informacijos apie keitimosi duomenimis procesą ir galimą tolesnių naudotojų dalyvavimą jame ieškokite *Dalijimosi duomenimis gairėse*, pateiktose adresu echa.europa.eu/guidance-documents/guidance-on-reach.

Šiais sektoriui skirtais naudojimo aprašais registruotojai paprastai grindžia savo cheminės saugos vertinimus.

Tolesniems naudotojams patariama kreiptis į savo sektoriaus organizaciją, kad patikrintų, ar yra tokių standartinių aprašų ir patvirtintų, ar juose įtraukti jų taikomi naudojimo būdai.

Keistis informacija per sektoriaus organizacijas gali būti neįmanoma, pvz., jei naudojimas nedažnas ar išimtinis, arba kai nėra tinkamos sektoriaus organizacijos. Tokiais atvejais tolesnis naudotojas turi aprašyti savo naudojimą ir naudojimo sąlygas tiesiogiai tiekėjui, kad tai būtų įtraukta į cheminės saugos vertinimą.

Tolesniam naudotojui, kuris tiesiogiai bendrauja su savo tiekėju ar klientais dėl naudojimo būdų, rekomenduojama naudoti specialiai tam parengtus viešai prieinamus šablonus arba tiekėjo klausimynus.

Išsamių *Rekomendacijų tolesniems naudotojams* 3 skyriuje pateikta daugiau pagalbos bendrovėms, kurioms būtina perduoti tiekėjui informaciją apie naudojimo būdus.

4.2 Tiekėjo reakcija į informaciją apie kliento taikomus cheminės medžiagos naudojimo būdus

Tiekėjas, gavęs informaciją iš tolesnio naudotojo, pats gali būti tolesnis naudotojas, platintojas arba gamintojas / importuotojas, užregistravęs cheminę medžiagą. Jei tiekėjas yra tolesnis naudotojas (pvz., mišinių ruošėjas, tiekiantis mišinius tolesniems naudotojams), jis gali pasirinkti, ar perduoti šią informaciją savo tiekėjui ar pačiam ją pasirūpinti tiesiogiai. Jei tiekėjas yra platintojas, jis turi nedelsdamas perduoti informaciją savo tiekėjui.

Informaciją gavęs tiekėjas gali reaguoti keliais būdais:

- Tiekėjas gali įvertinti cheminės medžiagos naudojimo paskirtį ir atitinkamai atnaujinti arba parengti cheminės saugos vertinimą. Jei taikoma, tiekėjas po to pateikia klientui poveikio scenarijų.
- Tiekėjas gali padaryti išvadą, kad negali priskirti cheminės medžiagos naudojimo būdo prie nustatytųjų naudojimo būdų, kadangi jis nesaugus žmonių sveikatai arba aplinkai. Tokiu atveju jis nerekomenduoja šio naudojimo būdo. Tiekėjas turi nedelsdamas raštu pateikti naudotojui ir ECHA šio sprendimo priežastį (-is).

Jeigu pagal tiekėjo vertinimą naudojimo būdas neišforminamas, tolesnis naudotojas turi nuspręsti, kurių veiksmų imtis, jeigu jis nori toliau naudoti medžiagą.

5. Tolesni naudotojai ir iš tiekėjo gaunama informacija

Tolesnis naudotojas turi nustatyti ir taikyti atitinkamas priemones rizikai kontroliuoti. Apie šias priemones paprastai informuojama saugos duomenų lape. Reikia pažymėti, kad tolesni naudotojai gali tikėtis skirtingo tipo pranešimų iš savo tiekėjo, atsižvelgiant į cheminės medžiagos pavojingumą ir registruotojo gaminamą / importuojamą kiekį anksčiau jų tiekimo grandinėje.

Kai tolesnis naudotojas gauna informaciją iš poveikio scenarijų, jis turi patikrinti, ar jame numatytas jų produktų naudojimas ir numatomi naudojimo būdai bei naudojimo sąlygos. Norėdamas tai patikrinti tolesnis naudotojas turi surinkti ir įvertinti informaciją apie tai, kaip cheminė medžiaga naudojama jo paties bendrovėje ir, jei būtina, kaip ją naudoja jo klientai. Ją reikia palyginti su poveikio scenarijuose pateikta informacija. Šis procesas išsamiau paaiškintas

išsamių *Rekomendacijų tolesniems naudotojams* 4 skyriuje. Papildomos naudingos informacijos pateikta praktiniame vadove „Kaip tolesni naudotojai gali elgtis pagal poveikio scenarijus“³.

Tokio patikrinimo rezultatai gali būti tokie:

1. Naudojimas, veiklos sąlygos ir rizikos valdymo priemonės atitinka nurodytuosius poveikio scenarijuje. Jei taip, pagal REACH jokių papildomų veiksmų nereikia.
2. Naudojimas, veiklos sąlygos ir rizikos valdymo priemonės tiksliai neatitinka nurodytųjų poveikio scenarijuje, tačiau galima pritaikyti pataisas skirtumams pašalinti ir užtikrinti bent lygiavertį poveikio lygį (dar vadinama perskaičiavimu). Jei taip, pagal REACH jokių papildomų veiksmų nereikia.
3. Naudojimas ir (arba) naudojimo sąlygos nenumatyti poveikio scenarijuje. Tokiu atveju tolesnis naudotojas turi keletą galimybių ir turi nuspręsti, kokių veiksmų imtis.

Tolesnis naudotojas turi dokumentuoti savo išvadas ir jos turi būti prieinamos priežiūros institucijoms.

5.1 Poveikio scenarijuje nenumatytos naudojimo sąlygos

Jei tolesnis naudotojas padaro išvadą, kad jo naudojimo būdas nenumatytas gautame poveikio scenarijuje, jis turi nuspręsti, kokių veiksmų imtis. Jis gali pasirinkti iš kelių variantų.

Tolesniame sąraše trumpai apibendrinti pagrindiniai tolesniam naudotojui galimi variantai. Daugiau informacijos pateikta išsamių *Rekomendacijų tolesniems naudotojams* 4 ir 5 skyriuose.

A. Kreiptis į tiekėją informuojant jį apie naudojimą, kad tas būdas taptų „nustatytuoju“ ir būtų įtrauktas į tiekėjo cheminės saugos vertinimą. Veiksmingi tiekėjo informavimo būdai aprašyti 4.1 poskyryje.

B. Įgyvendinti gautame poveikio scenarijuje aprašytas naudojimo sąlygas. Tam gali prireikti pakeisti procesą arba įdiegti naujų rizikos valdymo priemonių.

C. Pakeisti cheminę medžiagą kita medžiaga, kuriai poveikio scenarijus nereikalingas arba kurios poveikio scenarijus turimas ir apima DU naudojimo sąlygas. Kita galimybė – pakeisti procesą į tokį, kuriam ta cheminė medžiaga nebūtina.

D. Rasti kitą tiekėją, kuris pateiks cheminės medžiagos arba mišinio SDS su poveikio scenarijumi, apimančiu jūsų naudojimo būdą.

E. Parengti tolesnio naudotojo cheminės saugos ataskaitą (DU CSR). DU CSR dokumentuoja naudojimo sąlygas, kuriomis cheminės medžiaga gali būti saugiai naudojama visais būdais, nenumatytais tiekėjo poveikio scenarijuje. Turėtų būti akivaizdu, kad šiam tolesniam naudotojui lengviau parengti cheminės saugos vertinimą nei registruotojui. Išsamių *Rekomendacijų tolesniems naudotojams* 5 skyriuje aprašyti pagrindiniai veiksmai, kurių reikia imtis.

Atkreipkite dėmesį, ką REACH kartais atleidžia nuo prievolės parengti DU CSR, net jei naudojimo būdas nenumatytas tiekėjo poveikio scenarijuje. Šių išimčių taikymo atvejai:

- cheminei medžiagai nebūtinai saugos duomenų lapas
 - tiekėjas pats neturi parengti cheminės saugos ataskaitos
-

- bendras naudojamas cheminės medžiagos ar mišinio kiekis mažesnis kaip 1 tona per metus
- medžiaga atskiedžiama iki mažesnės koncentracijos, nei nurodyta REACH 14 straipsnio 2 dalyje
- cheminė medžiaga naudojama produkto ir technologiniam tyrimui ir plėtrai (PPORD).

Išsamių *Rekomendacijų tolesniems naudotojams* 4 skyriuje pateiktas visas išimčių sąrašas ir atitinkami paaiškinimai.

6. Su mišiniais susijęs keitimasis informacija tiekimo grandinėje

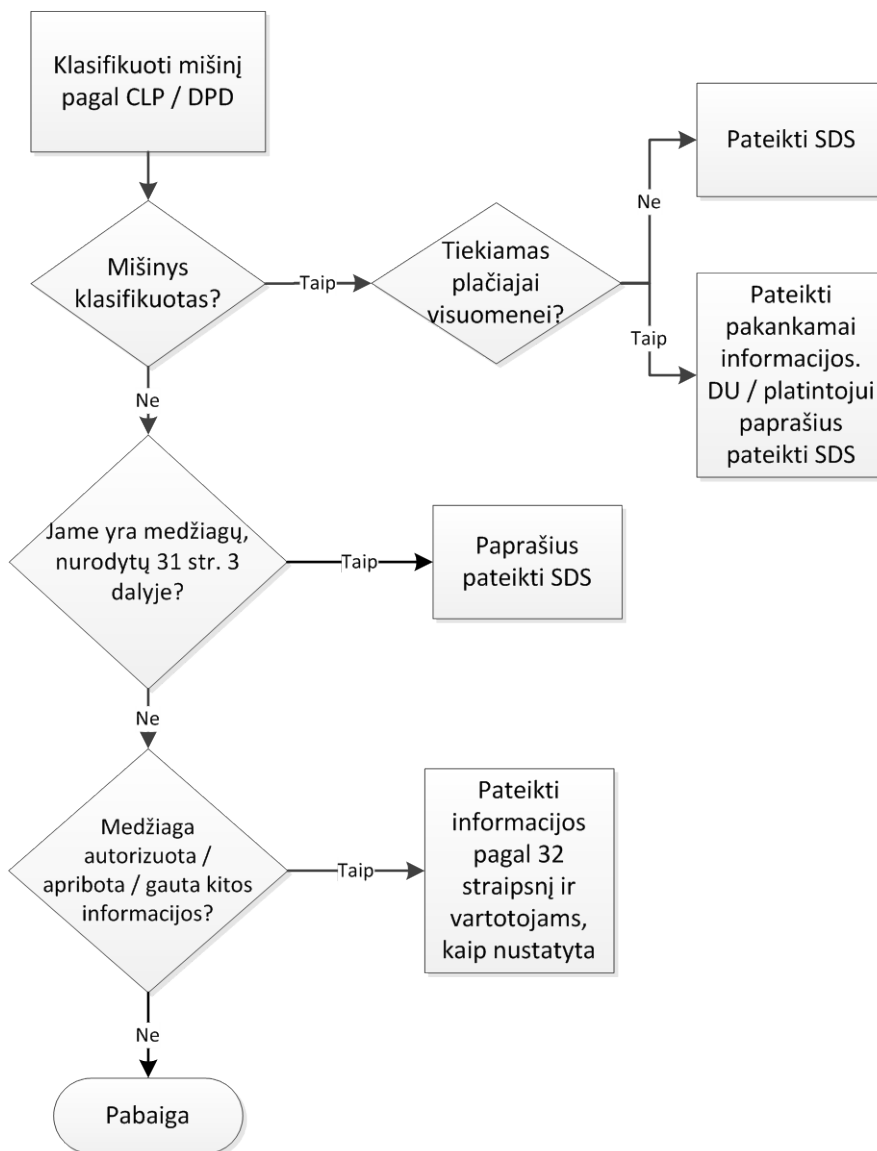
REACH ir CLP reglamentuose numatytos teisinės prievolės, taikomos mišinių ruošėjams, kai jie teikia informaciją apie mišinius. 1 paveiksle pateikta apžvalga, kada saugos duomenų lapas ar kita informacija apie mišinį turi būti perduodama tolesniems naudotojams ir platintojams.

Sudarydamas nuosavą saugos duomenų lapą mišinio ruošėjas turi įtraukti atitinkamus poveikio scenarijus ir naudoti kitą aktualią informaciją iš jam pateikto (-ų) saugos duomenų lapo (-ų). Tuo siekiama gavėjui lengvai suprantamu būdu perduoti informaciją, padedančią apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką. Pagrindiniai veiksmai:

- **Apibendrinti informaciją**, kurią mišinio ruošėjas gavo iš savo tiekėjų
 - Mišinio ruošėjui taip pat gali tekti suderinti apie skirtingas chemines medžiagas ir iš skirtingų tiekėjų gautą informaciją, kad ji būtų lengvai prieinama toliau apdoroti.
- **Nustatyti informaciją**, kurią svarbu perduoti tolesniems vartotojams
 - Svarbiausia perduoti atitinkamas naudojimo sąlygas. Kadangi galimi įvairūs atvejai, atitinkama metodika priklausys nuo aplinkybių. Šios metodikos išsamiai neaprašytos išsamiose *Rekomendacijose tolesniems naudotojams*, tačiau aprašyti pagrindiniai metodai ir aspektai.
- **Perduoti informaciją** veiksmingai
 - Jeigu mišinio ruošėjas parengė mišiniui ar jo sudedamosioms cheminėms medžiagoms skirtą cheminės saugos ataskaitą, prie saugos duomenų lapo reikia pridėti atitinkamus poveikio scenarijus. Antraip mišinio ruošėjas gali pasirinkti tinkamiausią informacijos įtraukimo būdą. Galimi variantai:
 - a. įtraukti informaciją į pagrindinę SD dalį; arba
 - b. papildyti mišinio saugaus naudojimo informaciją; arba
 - c. kaip priedą pridėti atitinkamus mišinyje esančių medžiagų poveikio scenarijus.

Procesas turi būti kuo veiksmingesnis, proporcingas rizikai ir aktualus bei suprantamas gavėjams.

Papildomos informacijos apie teises prievoles ir kaip gali būti perduodama informacija pateikta išsamių *Rekomendacijų tolesniems naudotojams* 4 skyriuje.

1 paveikslas. Supaprastinta schema, kada saugos duomenų lapas ar kita informacija apie mišinį turi būti perduodama tolesniems naudotojams ir platintojams. Atkreipkite dėmesį, kad tiekėjas neprivalo pateikti saugos duomenų lapo vartotojams.

7. Kur rasti papildomų rekomendacijų ir kitos aktualios informacijos

Šiomis glaustomis rekomendacijomis siekiama pateikti pagrindinių prievolių, kurios REACH reglamente numatytos tolesniems naudotojams, santrauką ir trumpą paaiškinimą. Tačiau rekomenduojama įvertinti, ar jums reikia perskaityti išsamias *Rekomendacijas tolesniems naudotojams*, kad galėtumėte laikytis jums taikomų reikalavimų ir galimų prievolių. Bendrovėms, kurios, perskaičiusios šį dokumentą, padaro išvadą, kad joms tenka tolesnio naudotojo vaidmuo, rekomenduojama perskaityti išsamų rekomendacijų dokumentą. Jį galima rasti adresu echa.europa.eu/guidance-documents/guidance-on-reach.

Išsamiose *Rekomendacijose tolesniems naudotojams* pateikta daugiau informacijos apie įvairias tolesnio naudotojo prievoles ir galimybes, atsižvelgiant į situaciją ir iš tiekėjo gautą informaciją. Papildomų apžvalgų ir aktualios informacijos taip pat galima gauti pirmiausia iš šių dokumentų ir tinklalapių.

- „Tolesnių naudotojų“ tinklalapis ECHA svetainėje:
<http://www.echa.europa.eu/lt/regulations/reach/downstream-users>;
- 13 praktinis vadovas „*Kaip tolesni naudotojai gali elgtis pagal poveikio scenarijus*“:
<http://www.echa.europa.eu/lt/practical-guides>;
- Klausimai ir atsakymai dėl DU ataskaitų echa.europa.eu/qa-display/-/qadisplay/5s1R/view/reach/Downstream+users+reports;
- *Rekomendacijos kaip pildyti saugos duomenų lapus*: echa.europa.eu/guidance-documents/guidance-on-reach;
- Žvalgiklis, padedantis nustatyti pramonės įmonių prievoles:
<http://www.echa.europa.eu/lt/support/guidance-on-reach-and-clp-implementation/identify-your-obligations>;

EUROPOS CHEMINIŲ MEDŽIAGŲ AGENTŪRA
ANNANKATU 18, P.O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, SUOMIJA
ECHA.EUROPA.EU